

ALEMMAN (KIVIKAUTISEN) KULTTUURIKERROKSEN KAIVAUS

(Katso myös Chr. Carpelanin kert. ylemmän kultt. kerroksen kaivauksesta Kansallismuseon Kansat. os:n arkistossa).

KM 16316:1-169

karttaliitteet 1-4

valokuvat ff. 30067-78

Pohjois-Sodankylän tulevan Lokan tekojärven alueen pohjoispäässä sijaitsevan Sompion järven pohjoisosaan laskee lännestä läpi korpisuon virtaava kapea kirkasvetinen Kotaoja. Ojan pohjoispuolella n. sadan metrin päässä siitä alkaa koivikkoinen kova maa nousta kohti Nattastuntureita. Tämä kova louhikkomaa ulottuu Kotaojalle asti kahdessa kohdassa: ojan suulla ja suusta n. 350 m ylävirtaan olevan jyrkän mutkan kohdalla.

Kovan maan eteläreunan koivikkoa kutsuvat paikkakuntalaiset Kotakentäksi, koska täällä on lappalaisilla muistitiedon mukaan ollut kota-asutusta. Vieläkin on Kotaojan pohjoisrannalla suomaastossa pystyssä käytössä oleva turvekota. Ylävirran puoleisella Kotaojan varren kuivalla maalla, joka nimettiin Kotakenttä 1:ksi, on paikkakuntalaisten ^{muisti} tiedon mukaan ollut 1800-luvun lopulla ja tämän vuosisadan alussa Norjasta tullut lappalaisella Jouni Hetalla kota, joka oli kuulemma palaen tuhoutunut.

Ylioppilas Outi Haahden ja allekirjoittaneen suorittaessa muinaistieteellistä inventointia ja Hum.kand. Christian Carpelanin kansatieteellisiä tutkimuksia Lokan tulevan tekojärven alueella teimme pienen koekaivauksen Kotakenttä 1:ssä näkyvän matalan kohouman kohdalle¹⁾, koska alue jäi suunnitellun 245 m:n ymp. padotuskorkeuden alapuolelle. Koeojasta

1) matalaa kohoumaa (=kodon sija) lukuunottamatta ei maan päällä saattanut erottaa minkäänlaisia asutuksen merkkejä.

döksiä, mutta toisaalta suuret kivilohkareet näyttivät täällä olevan tiheämmässä, joten väliin jäävää maata tuskin olisi ollut tarpeeksi kaivauksen laajentamisen kannalta. Ruudussa E:12 kartalle (liite 4) rajatulta alueelta löytyi erittäin runsaasti kvartsi- ja liuskeiskoksia.

Löydöstilasto:

	1. krs ¹⁾	2. krs	yht.
kvartsiesineitä	49	54	103
kvartsi-iskoksia	965	842	1807
kvartsisäleitä	2	2	4
porfyriesineitä	-	8	8
-"- iskoksia	37	155	192
-"- säleitä	4	13	17
piiesineitä	1	1	2
pii-iskoksia	6	2	8
sädekiviliuske-esineitä	1	-	1
palanutta luuta	-	21	21

Silmiinpistävää löydöksiä tarkastellessa on materiaalin monipuolisuus (kvartsin ohella useita erilaisia pii- ja liuskemaisia porfyrylajeja, joista on tehty retussiesineitä), vuorikristallikvartsin runsaus, yleisesti esiintyvä ensiluokkainen retussitekniikka ja useat sekä kvartsista että porfyyristä isketyt hienot säleet.

Vaakituksessa käytettiin kiintopisteenä suurta maakiveä, jonka korkeus oli Kotaojan pinnasta 2.41 m (18.6.1964), ja *ku-*
kuma koneelta 038.

Helsingissä marraskuun 2. pnä 1964

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, fil. yliopp.

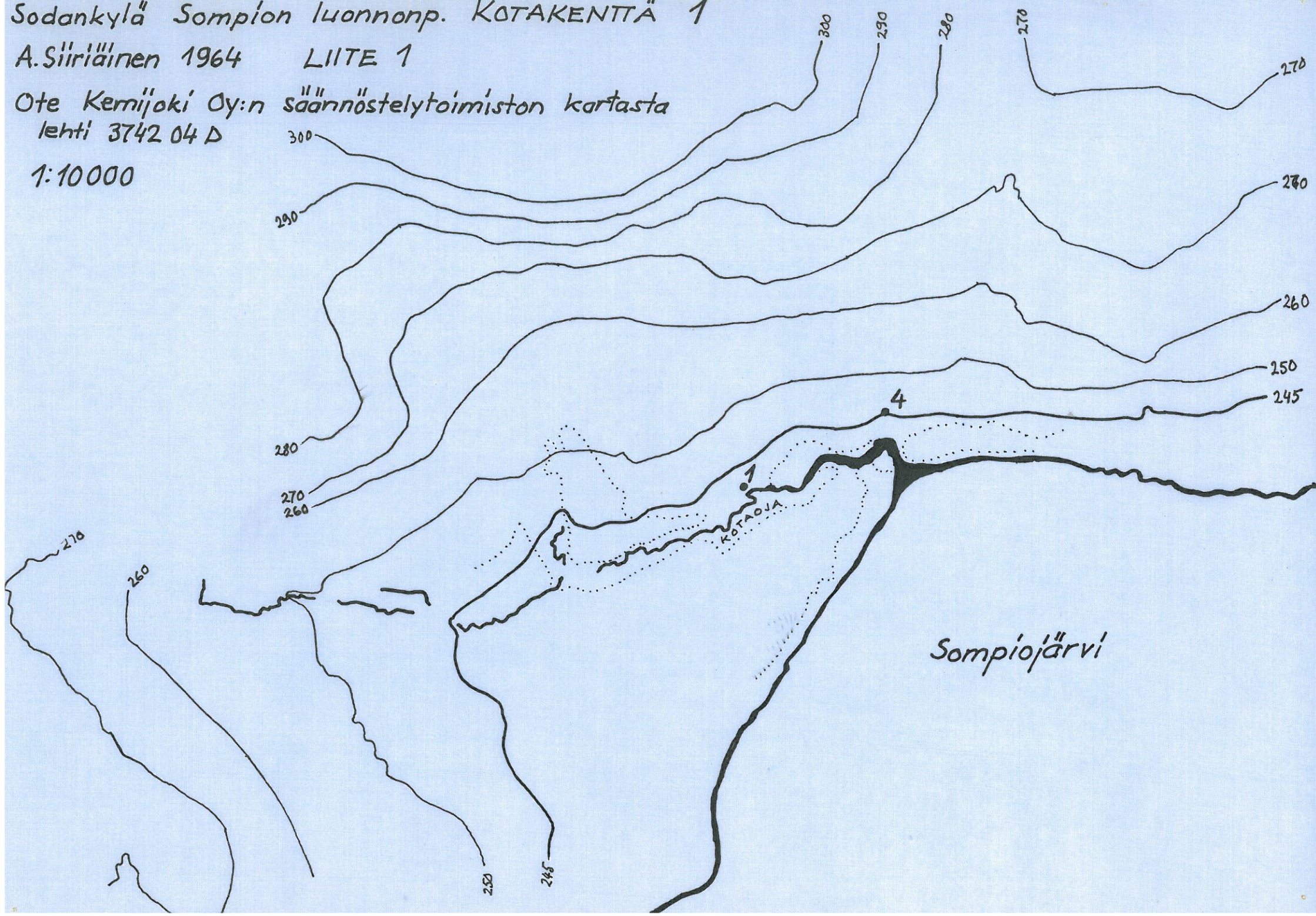
1) alempi kulttuurikerros kaivettiin kahtena kaivauskerrokse-
na, joita tässä tarkoitetaan.

Sodankylä Sompion luonnonp. KOTAKENTÄ 1

A.Siiriäinen 1964 LIITE 1

Ote Kemijoki Oy:n säännöstelytoimiston kartasta
lehti 3742 04 D

1:10000



Sodankylä Sompion luonnonpuisto

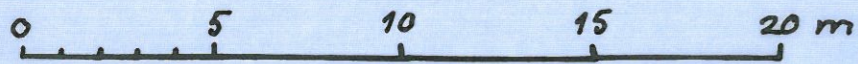
KOTAKENTTÄ 1

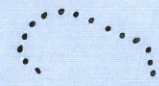
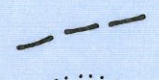

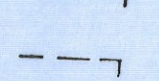
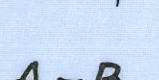
Yleiskartta 1:200

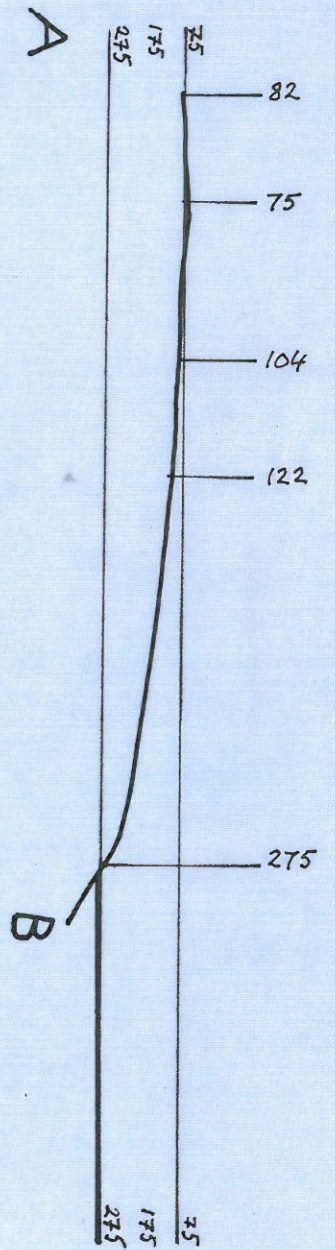
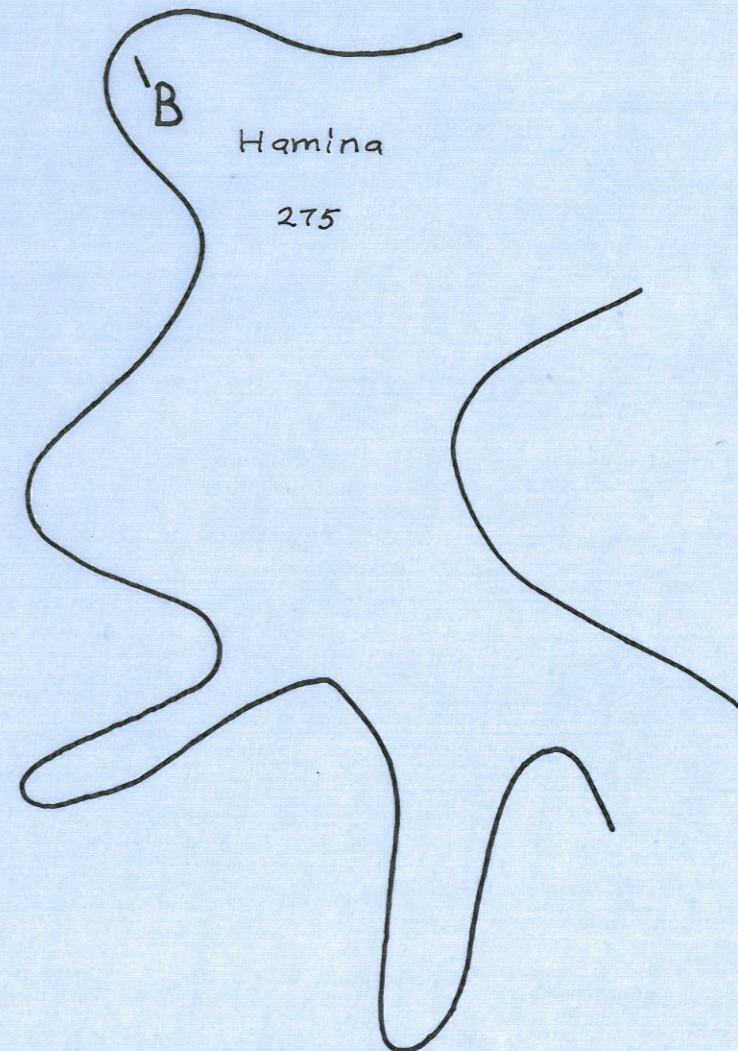
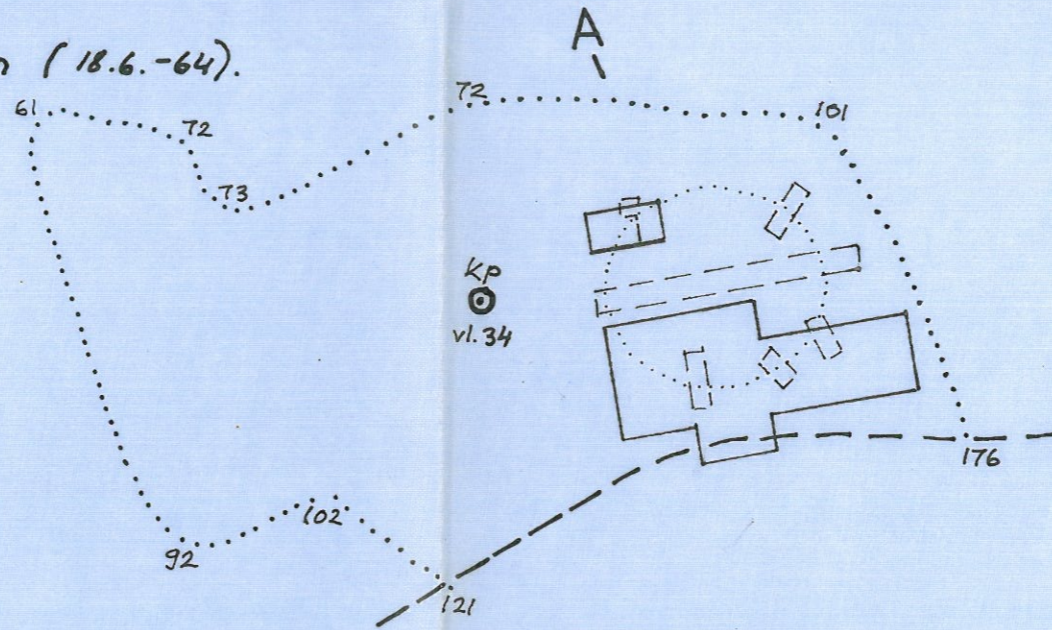
kp=maakivi = 034 = 2.41 m y. K-ojan pinnan (18.6.-64).

A.Siiriäinen 1964

LIITE 2



-  kentän raja
-  kentän ja louhikon raja
-  kodansijan ääriverä
-  A.Siiriäisen kaivaus -64
-  C.Carpelanin -"-
- A-B pintaprofiili



SODANKYLÄ Sompion luonnonpuisto Kotakenttä 1

A.Siiriäinen 1964

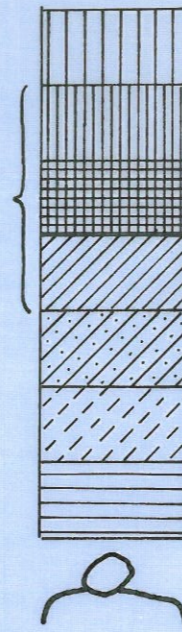
koeojan N-seinämän leikkausprofiili 1:25

kp=035 = 2.41 m yläp. K-ajan pinnan (18.6.-64)

kertomuksen liite n:o 3

YLEMPI KULT. KRS.

ALEMPI (KIVIKAUT.)
KULT. KRS.



humus

humuksen ja hiilen sek. tumma likamaa

hiiltä ja tuhkaa

hiilen sek. palomaa (savensek.)

rusk. hiekka

vaalea, harmaa hiekka

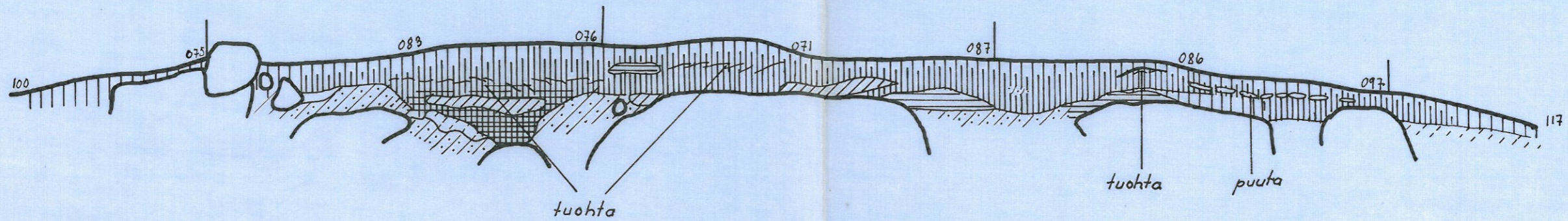
tumma, " " (karkea)

kiviä

11

12

13



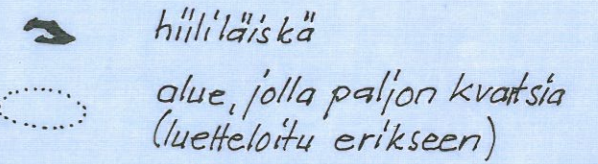
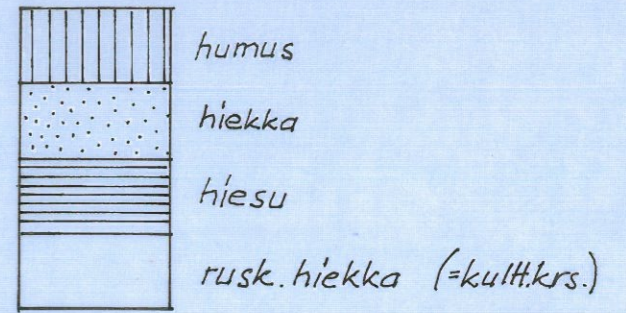
Sodankylä Sompion luonnonpuisto Kotakenttä 1

A.Siiriäinen 1964

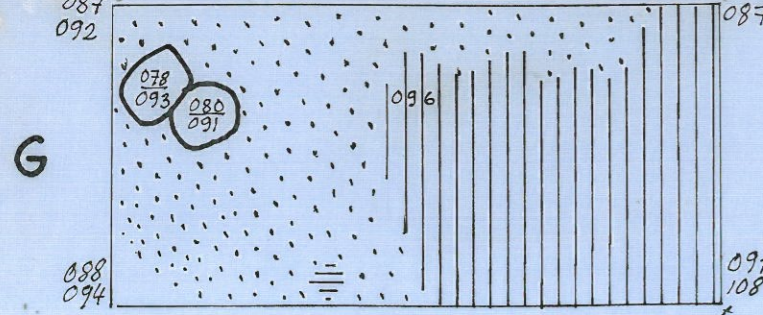
kaivausalue 1:25

kp = 038 = 2.41 m yläp. K-ojan pinnan (18.6.-64)

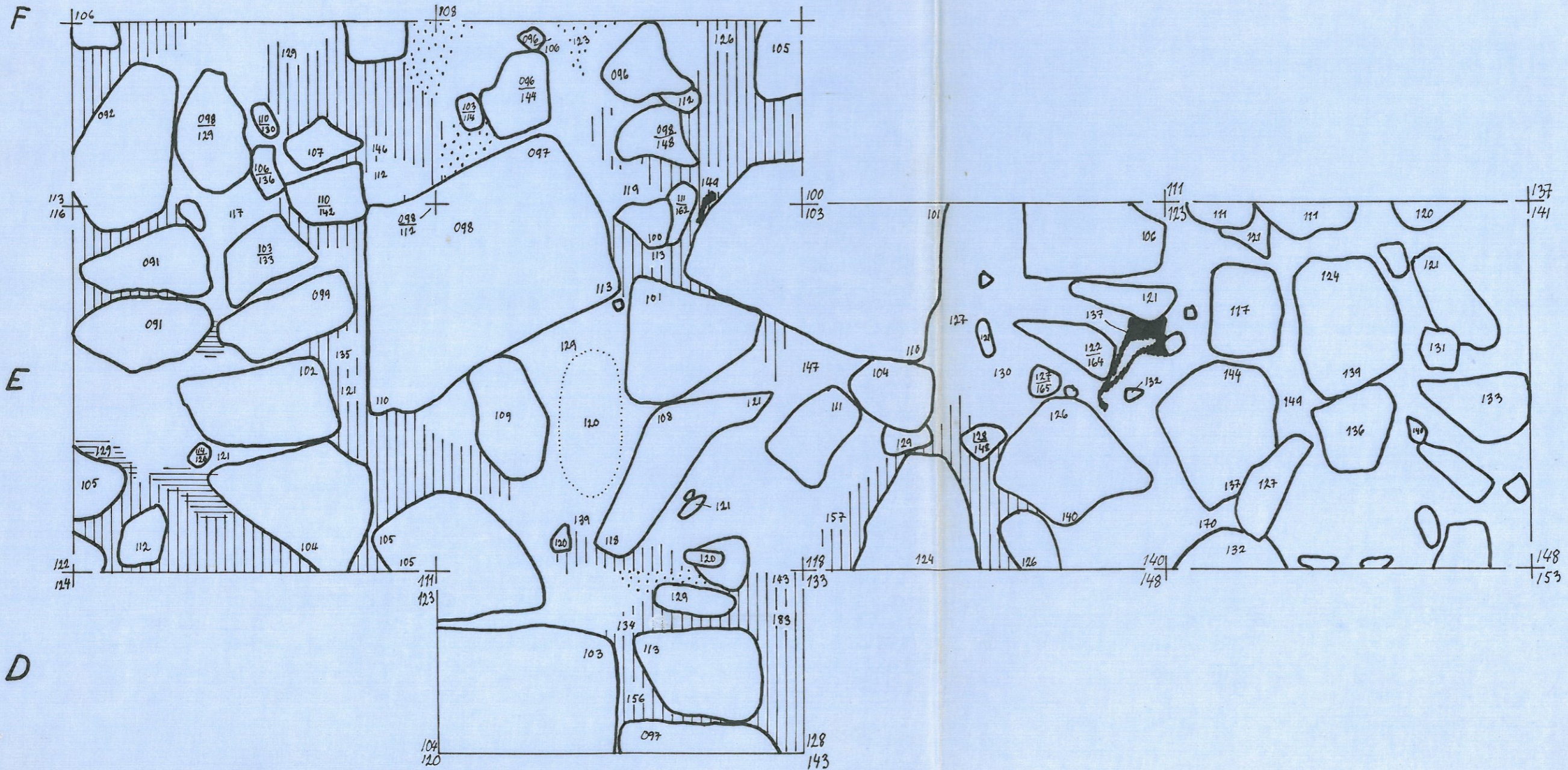
kertomuksen liite n:o 4



alempi vaakitusluku paalun kohdalla kaivauksen pohjalta



Kojoja



11

12

13

14

Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTTÄ 1.

f. 30067



Kotaoja Kotakenttä 1:n
jyrkästä mutkasta
alavirran suuntaan,
itään, kuvattuina

f. 30068



Kotakenttä 1:n mut-
kasta lähtien ylavir-
taan on Kotaojaa
mahdoton veneellä
nousta. Kuva otettu
keuhon "kaminasta"
etelään.

Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTÄ 1.

f. 30069



Kentän „kaminan“
louhikkoa. Kuvattu
kaivausalueen etelä-
reunalta.

f. 30070



Kotakenttä 1, länsi-
luoteesta nähtynä.
Keskellä näkyvän ki-
vipaaden ja vaaki-
tuskoneen välissä
koeoja, oikealla kai-
vaus käynnissä.
Kuvattu länsiluote-
teesta.

Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTÄ 1.

f. 30076



Kivikautisen kulttuurin
kerroksen pohjaa mu-
dussa F:11.

f. 30077



1. ja 2. kaivaukskerroksen välis-
tä tasoa (=kartoitustasoa) mu-
dussa E:13.

f. 30078



Alueen itäosa (muodut
E:13-14), jossa kivikau-
tin kulttuurikerros
oli hyvin ollut. Etu alit-
ta mudun E:12 kai-
vauskerroksen pohjaa. Ku-
vattu lännestä.

Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTÄ 1.

f. 30071



f. 30072

Kaivausalue, kuvattu itäpäädstä. Ylempi kullt-
tuurikerros ja kivikautisen (alemmman) kullt-
tuurikerroksen ylempi kaivaukerros poistettu.

f. 30073

Kivikautisen kullt-
tuurikerroksen ylä-
raja (huom! kerrasta
ison laakean paaden
jännälläkin!) kai-
vauksalueen luoteis-
nurkassa. Kuvattu
kaakosta



Sodankylä Sompion luonnonpuisto
KOTAKENTTÄ 1.

f. 30074

Kaivausalueen länsi-
jään louhikkoa. Ki-
vikautisen kulttuu-
rikerroksen grölyä
kaivetaan. Kuvattu
idästä.



f. 30075

Luudun D:12 kai-
vaus menossa. Ku-
vattu koillisesta.

